

УВОД

Значајну улогу у данас све уочљивијем процесу глобализације има и развој савремених средстава комуникације, нарочито електронских, која из темеља мјењају постојеће односе и снаге на свјетском тржишту. Величина утицаја развоја комуникационих и информатичких средстава на свјетску привреду се може наслутити и по томе што залази у традиционално радно интензивне дјелатности, односно дјелатности код којих раније није било пуно могућности за примјену нових технологија.

Трговина је једна од таквих дјелатности. У савременом пословању долази до преласка из механичке у електронску фазу пословања, што доводи и до бржег продирања техничког прогреса у трговину. Долази до развоја електронске трговине, које имају значајних предности за крајње потрошаче, али се јављају и нови проблеми везани за плаћање и сигурност трансакција које се обављају на тај начин. И поред тога, обим трансакција које се обављају преко интернета је у сталном порасту, али би у нашој земљи требало обезбиједити одређене претпоставке, прије свега везане за електронски трансфер финансијских средстава, да би се овај облик трговине развио у значајнијем обиму. Развој рачунарске технологије омогућио је аутоматизацију продаје у класичним објектима, као што су продавнице, салони, робне куће и слично применијеном електронског мјеста продаје (*Electronic Point of Sale – EPOS*) или електронских каса. Укључивањем ових технолошки напредних машина у информациони систем малопродајних предузећа створени су предуслови за централизовано управљање набавком, производњом, цијенама, залихама, дистрибуцијом и продајом робе.

Израз електронско пословање први пут је употребљен од стране америчке компаније ИВМ који је означио пословање уз значајну примјену савремене електронске технологије.

Данас е – пословање чини широк спектар пословања а само мали дио њега је електронска трговина која остварује експанзиван раст у пракси.

Предности е – трговине су велике али такође и ризици што чини посебан акценат овог рада.

Наиме како је интернет отворена јавна мрежа доступна свима увијек постоји могућност да неко неовлашћено прати комуникацију и то касније злоупотреби. Због тога је у циљу његове озбиљне примјене у савременом пословању потребно пронаћи механизам који ће обезбиједити:

- Заштиту тајности информација (спречавање откривања њиховог садржаја)
- Интегритет информација (спречавање неовлашћене измјене информација)
- Аутентичност информација (дефинисање и провјера идентитета пошиљача)

Неслужбени подаци указују да су главни ризици повезани с електронском трговином због хакера, вируса и пресретање на разне начине бројева кредитних картица које путују преко телекомуникацијских водова. Технолошки напредак може ублажити многе уочене ризике.